

Două tipuri de dezvoltare morală

CAROL GILLIGAN DESPRE PROGRESUL
MORAL

Carol Gilligan

IN A DIFFERENT VOICE - 1982

Contextul cercetării- feluri de moralitate

1. Deontologie versus utilitarism – împărțirea ultracunoscută
2. Moralitatea legii versus moralitatea virtutii – "After Virtue" MacIntyre
3. Etici ale datoriei versus etici ale grijii (Virginia Held)
4. Scopul: locul supererogației
5. Cartea lui Gilligan; in studiile despre dezvoltarea morală – o etică a băieților diferită de o etică a fetelor?

Scopul cercetării

Statutul REGULILOR in concepțiile noastre despre morală

- dacă nu există reguli stricte mai putem vorbi de morală?
- in unele concepții regulile sunt centrale moralității
- este posibil să existe morală fără reguli stricte?
- in particular: care ar fi statutul regulilor morale in dezvoltarea morală?

Principalul studiu discutat de Gilligan

Kohlberg (1958, 1981)

6 stadii ale dezvoltării morale

Bazat pe un studiu experimental făcut cu 84 de băieți pe parcursul a 20 de ani.

6 stages of moral development

Levels of Moral Development	Age	Stages Included in This Level
Preconventional Morality	0 to 9	Stage 1: Obedience and punishment Stage 2: Individualism and exchange
Conventional Morality	Early adolescence to adulthood	Stage 3: Developing good interpersonal relationships Stage 4: Maintaining social order
Postconventional Morality	Some adults; rare	Stage 5: Social contract and individual rights stage 6: Universal principles

Problema

- studiul este repetat in alte circumstanțe cu alte grupe de copii, care acum includ și fete
- prin observarea regulilor de joacă la copii și prin prezentarea unor scenarii cu relevanță morală copiilor
- se observă diferențe in comportament și răspunsuri, diferențe care par să se alinieze în conformitate cu împărțirea fete | băieți

Sunt INTERPRETATE aceste diferențe ca fiind deficiențe pe scara lui Kohlberg: fetele ajung frecvent doar pana la stadiul 4 de dezvoltare spre deosebire de băieți

Diferențe observate în atitudinea față de reguli

Piaget (1932)

Observațiile lui Piaget din studiul său despre joacă sau regulile jocului: băieții devin treptat, în copilărie, fascinați de elaborarea regulilor și dezvoltarea de proceduri juste pentru rezolvarea conflictelor, o fascinație care, notează el nu apare la fete.

Fetele, notează Piaget, au o atitudine mai "pragmatică" față de reguli, "considerând o regulă ca fiind bună atât timp cât este avantajoasă în joc". Fetele sunt mai tolerante în atitudinea lor față de reguli, sunt mai dispuse să facă excepții, și sunt mai ușor de convins să facă schimbări sau să accepte inovații. De aici rezultă că, "the legal sense" (simțul legii-legalității?) pe care Piaget îl consideră esențial dezvoltării morale "este mult mai puțin dezvoltat la fete în comparație cu băieții". (p.77)

Tradiție de interpretare?

Freud (1925)

"for women the level of what is ethically normal is different from what it is in men," Freud concluded that women "show less sense of justice than men, that they are less ready to submit to the great exigencies of life, that they are more often influenced in their judgements by feelings of affection or hostility" (1925, pp. 257-258).

” pentru femei ceea ce este etic normal este diferit față de bărbați”. Freud concluzionează că femeile ”manifestă un simț al justiției mai scăzut decât bărbații, că sunt mai puțin pregătite să se supună exigențelor vieții, că sunt mai des influențate în judecățile lor de sentimente de afecțiune sau ostilitate”.

OBS: trecere de la DIFERIT la INFERIOR + reguli conectate cu rațiunea ca opusă sentimentelor

Cele două feluri de moralite propuse de Gilligan

BĂIEȚI

- Morală bazată pe reguli și principii
- Morală bazată pe rațiune
- Judecăți de făcut: imparțiale, impersonale
- Funcționează cu drepturi și obligații
- Potrivită spațiului public

FETE

- Morală bazată pe evaluări punctuale, de la caz la caz
- Morală bazată pe sentiment (grijă)
- Judecățile: personale sau personalizate
- Funcționează centrată pe responsabilitate și grijă
- Potrivită relațiilor interpersonale private

Ce putem face cu acest rezultat din punct de vedere filosofic?

1) Sunt două feluri incompatibile de a vedea morala. Doar unul este cel corect

2) Sunt două feluri la fel de îndreptățite de a vedea morala, dar fiecare incompletă. Am putea recomanda o combinație a părților compatibile (ce pare Gilligan să recomande)

3) Sunt două feluri la fel de îndreptățite de a vedea morala. Le putem folosi alternativ în funcție de circumstanțe

4) O REINTERPRETARE a datelor

Reinterpretare: ce înseamnă să înțelegi și să urmezi o regulă?

Este clar ca fetele din studiul menționat nu acorda foarte multă importanță *regulilor explicite*

Dar ne putem gândi dacă nu cumva urmează *reguli implicite*. Dacă comportamentul lor e specific atunci urmeaza un fel de model, un pattern. Pe baza acestui pattern putem descifra reguli implicite de comportament.

De exemplu: "nu provoca suferință!" și "fă tot ce poți să previi și să ușurezi suferința" – par reguli urmate rezonabil de coerent de comportamentul moral acomodant al fetelor.(nu este un comportament imoral sau egoist cel observat)

Dacă comportamentul observat e citit ca de fapt urmând o meta-regulă pentru a cărei respectare se judecă că este justificat să încalcăm orice altă regulă? Regulile au ierarhii (nu sunt toate la fel de importante) și uneori sunt în conflict, trebuie sa alegi între ele. Conflictul nu este între egoism (sentiment) și reguli (rațiune) ci între varii reguli cu varii justificări și varii surse. Dacă încalci o regulă nu o faci automat din egoism (ceea ce pare să fie o presuposiție majoră)